

Bornholms Folkeuniversitet

Vitaminer til hjernen
Program for sæsonen
2017-2018

Senest opdateret 12.-9.-2017

Bornholms Folkeuniversitet

Sekretariat:

Rønne Bibliotek

Pingels Alle 1

3700 Rønne

Telefon 56 92 18 00

<https://bibliotek.brk.dk>

Velkommen til Folkeuniversitetet

Du sidder nu med oversigten over hvad der sker i Bornholms Folkeuniversitet i efteråret 2017 og foråret 2018. Vi præsenterer en række foredrag og kurser, der både tager nye og kendte områder op. Blandt nyhederne finder du kurser i stresshåndtering og coaching, og musikken er rigt repræsenteret blandt de kendte områder med både opera og klassisk musik.

Programmet er forsynet med en kalender, så du har let ved at orientere dig i alle aktiviteterne.

I dette program finder du et righoldigt udbud af arrangementer, der spænder vidt rent emnemæssigt, og jeg håber at du finder et eller flere foredrag indenfor områder, som du interesserer dig for.

Folkeuniversitetets undervisning er åben for alle. Der kræves ingen specielle forkundskaber. Bornholms Folkeuniversitet modtager altid gerne forslag til nye arrangementer.

Der kommer jævnligt nye aktiviteter i Folkeuniversitetet efterhånden som sæsonen skrider frem. Der kan derfor være foredrag som ikke er medtaget i dette program, fordi de er arrangeret efter programmets trykning. Du kan se en opdateret oversigt over alle aktiviteterne på webadressen <https://bibliotek.brk.dk>.

Bornholms Folkeuniversitet ledes af en styrelse, der samarbejder med øens folkeoplysende foreninger samt andre lokale foreninger og institutioner, der jævnligt afholder folkeoplysende virksomhed. Desuden samarbejder vi med Ældre Sagen Bornholm, således at Ældre Sagens medlemmer får 50% rabat til de fleste af sæsonens foredrag. Rabatten gives dog ikke til kursusforløbene.

Som noget nyt tilbyder Bornholms Folkeuniversitet nu også adgang til de fleste foredrag til halv pris for unge under uddannelse. Vis blot studiekortet ved indgangen – tilbuddet gælder som nævnt ovenfor.

Bornholms Folkeuniversitet er en del af Folkeuniversitetet i Danmark, der arrangerer foredrag og kurser efter Folkeoplysningslovens §§46-51. Staten yder tilskud til undervisningen.

Bornholms Folkeuniversitet formidler både foredrag og andre videregående undervisningstilbud i et bredt samarbejde med foreninger og institutioner på Bornholm. Alle foredrag og anden undervisning, der arrangeres i samarbejde med Bornholms Folkeuniversitet, skal annonceres, og det skal fremgå af annoncen at arrangementet sker i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Jon Madsen
formand
Jon.Madsen@brk.dk

Kalenderoversigt over foredragene i sæson 2017-18

Se nærmere omtale af foredragene på de følgende sider.

5. september	Reformationen	Kulturhistorie 1/4
12. september	Kvindesyn efter Reformationen	Kulturhistorie 2/4
25. september	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 1/10
25. september	Mindst ti ting du ikke vidste	Arkæologi 1/9
26. september	Fra Reformationen til konkurrencestaten	Kulturhistorie 3/4
26. september	Videnskaben eller Gud	Filosofi 1/8
30. september	Stresshåndtering og forebyggelse	
1. oktober	Stresshåndtering og forebyggelse	
3. oktober	Reformationen og ægteskabet	Kulturhistorie 4/4
3. oktober	Filosofiens opgave	Filosofi 2/8
3. oktober	Folkets forår 1848	
9. oktober	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 2/10
9. oktober	Nye fund fra Midtjylland	Arkæologi 2/9
14. oktober	Mozarts tidlige operaer	Mozart 1/4
23. oktober	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 3/10
23. oktober	Fortiden set fra himlen	Arkæologi 3/9
24. oktober	Retorik og politik fra Cicero til Trump	Filosofi 3/8
28. oktober	Idomeneo	Mozart 2/4
28. oktober	Coaching modul 1	
29. oktober	Coaching modul 1	
31. oktober	Filosofien efter Hegel	Filosofi 4/8
4. november	Kirkebogen alene i verden	
6. november	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 4/10
6. november	Udgravningerne i Jelling	Arkæologi 4/9
7. november	Etik og bioteknologi	Filosofi 5/8
11. november	Bortførelsen fra Serailet	Mozart 3/4
11. november	Coaching modul 2	
12. november	Coaching modul 2	
13. november	Flygtningesituationen	
14. november	Da kunsten blev kunst	Filosofi 6/8
20. november	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 5/10
21. november	Religion og politik i USA	Filosofi 7/8
23. november	Skriv dine erindringer - introduktion	
25. november	Don Juan	Mozart 4/4
25. november	Coaching modul 3	
26. november	Coaching modul 3	
28. november	Straf som et moralsk problem	Filosofi 8/8
4. december	Nyt fra Bornholms oldtid	Arkæologi 5/9
6. december	Country-musik	
7. december	Western-helten	
8. december	Julefrokost med Bob Dylan	

2018

11. januar	Skriv dine erindringer	Erindringer 1/10
15. januar	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 6/10
18. januar	Skriv dine erindringer	Erindringer 2/10
22. januar	Når vi slipper amatørarkæologerne løs	Arkæologi 6/9
25. januar	Skriv dine erindringer	Erindringer 3/10
27. januar	Barberen i Sevilla	Rossini 1/4
29. januar	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 7/10
1. februar	Skriv dine erindringer	Erindringer 4/10
5. februar	Metaldetektoren – Fandens værk?	Arkæologi 7/9
8. februar	Skriv dine erindringer	Erindringer 5/10
10. februar	Semiramis	Rossini 2/4
17. februar	Et liv i fattigdom	
19. februar	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 8/10
20. februar	Afrikansk religion	Religion 1/4
22. februar	Skriv dine erindringer	Erindringer 6/10
24. februar	Rejsen til Reims	Rossini 3/4
27. februar	Islam	Religion 2/4
1. marts	Skriv dine erindringer	Erindringer 7/10
5. marts	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 9/10
5. marts	35 år med metaldetektoren	Arkæologi 8/9
6. marts	Hinduisme	Religion 3/4
8. marts	Skriv dine erindringer	Erindringer 8/10
13. marts	Buddhisme	Religion 4/4
15. marts	Skriv dine erindringer	Erindringer 9/10
17. marts	Wilhelm Tell	Rossini 4/4
19. marts	Klassisk musik fra Rusland	Klassisk musik 10/10
19. marts	Amatørarkæologiske indsatser	Arkæologi 9/9
22. marts	Skriv dine erindringer	Erindringer 10/10

Klassisk musik fra Rusland

Hold 17-01

Mogens Wenzel Andreasen har nu i 25 år holdt sine populære foredrag om klassisk musik i alle afskygninger for et trofast publikum i Bornholms Folkeuniversitet. Sidste års deltagere valgte at dette års emne skulle være russisk musik.

Ruslands musikhistorie begynder sent. Den første betydelige komponist er Mikhail Glinka (1804-57), som kaldes "Den russiske musiks fader". Han følges af to spor: Gruppen "De Fem" (Balakirev, Borodin, Cui, Mussorgskij, Rimskij-Korsakov), der er en nationalromantiske gruppe, og de konservatorieuddannede: Tjajkovskij, Rachmaninov, Skjabin, men også "privat" uddannede: Anton Rubinstein og Alexander Glazunov. I det 20. århundrede: Sergej Prokofiev og Dmitrij Sjostakovitj. En spændende historie om et land, som musikalsk rejser sig fra intet til alt på forbavsende kort tid - og hvis musikhistorie er fyldt med originale og spændende skikkelser. Og så er musikken altid forførende dejlig at lytte til.

Sammen med 4 introduktioner til operaer, som i sæsonens løb bliver vist i Rønne Bio, bliver disse komponister gentand for i alt 10 foredrag i perioden fra oktober 2016 til marts 2017. Operaerne er Mozarts "Tryllefløjten", "Alceste" af Gluck, Gounods "Roméo et Juliette" og endelig "Carmen" af Bizet.

For alle de valgte nedslag i musikhistorien gælder, at musikkens historie belyses i form af gennemgang af musikerne, indplacering af værkerne i deres historiske samtid – og ikke mindst skal vi høre masser af god musik. Opera-introduktionerne ligger tæt på de aktuelle visninger i Rønne Bio, hvor vi får 25 kr. rabat på billetten.

Sted: Rønne Bibliotek, Pingels Alle 1, Rønne

Tidspunkter: Mandage kl. 16 – 18 på flg. datoer: 25. september, 9. og 23. oktober, 6. og 20. november 2017 samt 15. og 29. januar, 19. februar, 5. og 19. marts 2018.

Underviser: Cand. pæd. Mogens Wenzel Andreasen, København.

Pris: Den samlede pris for de 10 foredrag er 900 kr. pr. deltager.
For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm er prisen 450 kr. Medlemskort skal vises.

Tilmelding: Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med oplysning om navn og hold 17-01. Hvis ikke du har adgang til mail, kan du få program og tilmeldingsblanket på bibliotekerne, hvor tilmeldinger også kan afleveres.
Beløbet indbetales til konto nr. 6958 000 848 0036 med anførelse af navn og hold 17-01.
Tilmelding er først gyldig, når Folkeuniversitetet har modtaget betalingen.

Adgang til enkeltforedrag koster 120 kr., som betales ved indgangen.
Halv pris for medlemmer af Ældre Sagen Bornholm. Medlemskort skal vises.

Filosofi

Hold 17-02

Velkommen til en ny række foredrag om filosofi, der i år stiller skarpt på aktuelle emner som etik og religion, der udfordrer vores forestillinger om det ideelle samfund. Imidlertid stiller vi også spørgsmålstejn ved opfattelsen af den idehistorie, som alt for tit tages som en given forudsætning. ”Kend dig selv” var det gamle græske motto – som netop forudsætter at vi kan forholde os til vores samtid og især til at andre kan have en helt anden opfattelse af det, som vi selv opfatter som indlysende sandheder. Fake news eller smart retorik? Kig forbi og døm selv.

Tirsdag den 26. september: **”Videnskaben eller Gud.”**

Ved Bent Raymond Jørgensen, lektor, mag. art., Niels Bohr Institutet, København.

Naturens fundamentale substans og egenskaber har altid vakt undren hos tidens intellektuelle begavelse. Men hvad ved vi om stoffets skjulte strukturer - og dets egentlige substans? Hvor tæt eller dybt kan vi gå ned i naturens godt skjulte hemmeligheder? Antikkens Aristoteles opgav sandhedserkendelsen i dybeste forstand, men ikke den systematiske søgen efter brugbar erkendelse ved forsøg på at karakterisere og klassificere det erkendbare. Siden har princippet om årsag og virkning været hovedhjørnestenen i den klassiske forskning: Der sker intet tilfældigt! Senere blev man endog tilfreds med kvantificering af kausalitetsprincippet. Men er naturprocesserne resultat af tvangsmekanismer eller bare af rene tilfældigheder? Havde Kant ret, når han skrev, at vi ikke fremleder love fra naturen, men påtvinger naturen dem? Vi ser på fysikkens udvikling fra Demokrits atomer til Holger Bech Nielsens superstrenger. Undervejs ser vi også på spørgsmålet: Videnskaben eller Gud? Er det et Enten-Eller?

Tirsdag den 03. oktober: **”Filosofiens opgave set i lyset af dens historie”**

Ved Kai Sørlander, filosof, København.

I sit udgangspunkt er filosofien en rationel bestræbelse på at afdække de grundlæggende træk ved verden og ved vor situation som personer. Det er en bestræbelse, som vi kender fra dens forskellige skikkelser op igennem historien - fra de gamle grækere og op til vor egen tid. Som arvtagere til denne tradition er det vor opgave at fortsætte den. Det betyder for det første, at vi skal kende den og forsøge at forstå dens udvikling. Og for det andet, at vi skal forsøge at finde svaret på den opgave, som traditionen stiller.

Tirsdag den 24. oktober: **”Retorik og politik - fra Cicero til Trump.”**

Ved Arno Victor Nielsen, cand. mag & mag. art., filosof, København.

Trump kaldes postmoderne og populist, fordi han har genskabt forbindelsen mellem politik og retorik. Retorik er den kunst at frembringe enighed i spørgsmål, som ikke kan afgøres gennem

tvingende bevisførelse. Giver det mening at ville tilbagerulle den menneskelige andel i den globale opvarmning? Retorik er den mundtlige kulturs logik. Da statskunst blev til statsvidenskab, blev retorikken og den praktiske argumentation fordrevet fra det politiske.

Tirsdag den 31. oktober: **"Filosofien efter Hegel: Hovedlinier i det 20. århundredes idéhistorie"**.

Ved Ulrik Houllind Rasmussen, lektor, Ph.d., Metropol, København.

Forelæsningen tager sit afsæt i Hegels diktum om, at filosofien er forpligtet til at se det hele og ikke at lade noget ude af betragtning. At denne forpligtelse og måske mest fremtrædende er den præmis, som filosofien i det 20. Århundrede har taget afsked, stiller forelæsningen i en af de selvmodsigelser, som man gør bedst i ikke at ignorere, men i at udholde. For filosofi er også sansen for overblik og helhed på endelighedens fragmenterede præmisser. Kort sagt: Netop fordi vi har så kort tid, må vi forsøge at sige det hele. Forelæsningen giver i lyset heraf nogle orienteringsgivende holdepunkter i relation til filosofien i det 20. Århundrede, der frem for alt er filosofien efter Hegel.

Tirsdag den 07. november: **"Etik og bioteknologi"**

Ved Fatima Sabir, Ph.d.-studerende, RUC.

I takt med at naturvidenskaben kortlægger hjernen og dens processer, udvikles ny viden og teknologi. Det giver nye muligheder for at ændre hjernen og dermed menneskets adfærd, men med den opstår også etiske udfordringer og bekymringer. Det er fokus for aftenens foredrag, hvor vi blandt andet diskuterer muligheden for at forbedre straffede kriminelles moralske adfærd medicinsk.

Tirsdag den 14. november: **"Da kunsten blev kunst"**

Ved Søren Kjørup, professor, RUC.

Den gængse fremstilling af kunstens historie begynder gerne med oldtidens ægyptere og grækere (om ikke endnu tidligere). Men det begreb om kunst, som kunsthistoriebørgernes forfattere og vi, deres læsere, har i dag, kan ikke føres længere tilbage end til 1700-tallet og var helt utænkeligt i oldtid og middelalder. Foredraget vil prøve at besvare tre spørgsmål: Hvordan tænkte man om billedkunst, litteratur og musik før vort nutidige kunstbegreb blev til? Hvordan opstod det nutidige kunstbegreb (og hvad ligger der egentligt i det)? Og kan man tænke sig, at kunst i nutidig forstand vil blive afløst af endnu et helt nyt begreb om det, vi i dag kalder kunstværker (og hvordan kunne det så eventuelt se ud)?

Tirsdag den 21. november: **"Religion og politik i USA."**

Ved Johannes Gregers Jensen, cand. theol., Rønne.

Religion i USA har haft stor indflydelse på udviklingen af den amerikanske kultur, og præger i stigende grad også resten af verden. Også politisk har religion haft enorm indflydelse lige fra Jimmy Carter over Tea Party Movement til Donald Trump. Dette foredrag vil beskrive disse hovedstrømninger.

Tirsdag den 28. november: **"Straf som et moralsk problem"**.

Ved Rune Klingenberg Hansen, Ph.d.-studerende, Forskningsgruppen for Straf og Etik, RUC.

For de fleste forekommer det måske indlysende, at det er moralsk forsvarligt at straffe forbrydere, i det omfang de selv har valgt at bryde loven. Straf er dog i udgangspunktet et moralsk problem. Straf involverer nemlig, at staten helt bevidst påfører forbrydere (og deres pårørende) skade - og så koster det ovenikøbet en masse penge, der kunne være brugt på andre goder, såsom uddannelse og sundhed. Hvad kan retfærdiggøre denne praksis? At straf har en præventiv effekt i forhold til kriminalitet? At forbrydere fortjener at blive straffet? At samfundet har ret til at forsvare sig selv?

Alle foredrag i denne serie holdes i mødesalen på Rønne Bibliotek fra kl. 19 - 21. Den samlede pris for foredragene er 700 kr. For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm er prisen 350 kr. Medlemskort skal vises. Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og hold 17-02. Samtidig indbetales beløbet på konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og hold 17-02. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget indbetalingen.

Adgang til enkeltforedrag koster 120 kr., som betales ved indgangen.
For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm koster enkeltforedrag 60 kr. Medlemskort skal vises.

Fremmede religioner

Hold 17-03

Velkommen til 4 foredrag om sammenlignende religionsvidenskab med cand.theol., ph.d. Jørn Henrik Olsen, som allerede er velkendt fra mange tidligere foredrag i Folkeuniversitetet. Vi skal denne gang se på fællestræk og særtræk ved nogle af de store verdensreligioner i et aktuelt perspektiv, herunder forholdet mellem religion og politik rundt omkring.

Tirsdag den 20. februar 2018:	Afrikansk religion og livstænkning
Tirsdag den 27. februar 2018:	Islam
Tirsdag den 6. marts 2018:	Hinduisme
Tirsdag den 13. marts 2018:	Buddhisme

Alle foredrag i denne serie holdes i mødesalen på Rønne Bibliotek fra kl. 19 - 21. Den samlede pris for foredragene er 350 kr. For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm er prisen 175 kr. Medlemskort skal vises. Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og hold 17-03. Samtidig indbetales beløbet på konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og hold 17-03. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget indbetalingen.

Adgang til enkeltforedrag koster 120 kr., som betales ved indgangen.
For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm koster enkeltforedrag 60 kr. Medlemskort skal vises.

I 2017 er det 500 år siden Martin Luther slog sine teser op på kirkedøren i Wittenberg. Folkeuniversitetet markerer reformationens 500 års jubilæum med 4 foredrag, der vil belyse forskellige aspekter af denne begivenhed. Reformationen fik ikke kun afgørende betydning i kirkelige kredse – den forandrede både samfundsliv og politik og vendte desuden op og ned på kønsrollerne.

Folkeuniversitetet markerer reformationsjubilæet med gratis adgang til flg. 4 foredrag, der alle holdes i mødesalen på Rønne Bibliotek:

Tirsdag den 5. september 2017 kl. 15:

Reformationen som oplysnings- og dannelsesprojekt

Ved professor emeritus i pædagogisk filosofi Ove Korsgaard, Aarhus Universitet.

Reformationens fødselsdag sættes normalt til 30. oktober 1517 – den dag slog Luther ifølge overleveringen sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg. Det blev indledningen til et religiøst jordskælv i Europa, der både fik dramatiske politiske og store pædagogiske konsekvenser. Foredraget belyser den betydning, som reformationen fik for undervisningen og opdragelsen af den opvoksende generation, og diskuterer reformationens dannelses betydning for samfundsudviklingen i Danmark.

Tirsdag den 12. september 2017 kl. 15:

Kvindesyn og kvindeliv efter Reformationen

Ved seniorkonsulent Grethe Jacobsen, Det Kongelige Bibliotek, København.

Kvinderne i Nordeuropa omkring år 1500 havde en del til fælles med deres kvindelige efterkommere omkring 1600, bl.a. de store sociale og økonomiske skel i samfundet. Én ting havde dog ændret sig i løbet af de 100 år: Den form for kristendom, de dyrkede. Foredraget fortæller om Reformationens betydning for kvinder i de områder, der blev protestantiske, især de lutheranske.

Tirsdag den 26. september 2017 kl. 15:

Fra Reformationen til konkurrencestaten

Ved professor i økonomi Niels Kærgaard, Københavns Universitet.

De moderne samfund er konkurrencesamfund. Det drejer sig både for landene og de enkelte borgere om at være effektive og konkurrencedygtige. Men hvad så med de svage – enken, de fremmede og de faderløse? I samfundsdebatten har ”det effektive” altid kæmpet med ”det gode og næstekærlige”. Vi bør tage os af de svage, men på den anden side skal der også være incitament til at strænge sig an. Danmark og de andre nordiske lande har klaret sig godt på begge fronter. Om det skyldes en luthersk arbejdsmoral og en næstekærlig tagen sig af de syge, er temaet for dette foredrag.

Tirsdag den 3. oktober 2017 kl. 15:

Reformationen, ægteskabet og husstanden

Ved lektor i historie Nina Javette Kofoed, Aarhus Universitet.

Reformationen fik store konsekvenser for ægteskabet, der skiftede fra at være et sakramente til at være en verdslig institution. For Luther var det en vigtig del af ægteskabets formål at ægteparret var hinanden til gensidig støtte og hjælp. Ægteskabelig seksualitet var en vigtig del af ægteskabet, samtidig med at al seksualitet uden for ægteskab blev reguleret ud fra det 6. bud. Ægteskabet var også den samfundsinstitution, som husstanden byggede på. Luther betragtede husstanden som en helt central enhed i samfundet og indsatte husfaderen med en del af kongens gudsgivne autoritet. Samtidig lå en række sociale forpligtelser i husstanden, og de sociale relationer i husholdet var reguleret ud fra det 4. bud. Foredraget undersøger hvilke konsekvenser Reformationen havde for ægteskabets status, regulering af seksualiteten og for de sociale relationer og forpligtelser i den husstand, ægteskabet var kernen i.

Der er gratis adgang til de 4 foredrag om Reformationen, og tilmelding er ikke nødvendig.

Historie – Arkæologi

Hold 17-05

Fundene fra Bornholms oldtid myldrer op af jorden, og i takt hermed stiger interessen for selv at beskæftige sig med arkæologi som amatør. Folkeuniversitetet arrangerer derfor i samarbejde med Bornholms Museum en foredragsrække om arkæologiens arbejdsmetoder og resultater. Denne foredragsrække henvender sig til dig, der er blevet nysgerrig efter at vide mere om Danmarks oldtid, og som måske også har fået lyst til selv at lede efter sporene fra fortiden.

Mandag den 25. september 2017 kl. 19:

Mindst ti ting du ikke vidste om Gundestrupkarret og ældre jernalder i Vesthimmerland

Ved museumsinspektør Bjarne Henning Nielsen, Vesthimmerlands Museum, Års.

Mandag den 9. oktober 2017 kl. 19:

Nye fund fra Midtjylland og deres betydning

Ved museumsinspektør, arkæolog Martin Winther Olesen, Museum Midtjylland, Herning.

Mandag den 23. oktober 2017 kl. 19:

Fortiden set fra himlen – luftfotoarkæologi i Danmark

Ved museumsinspektør Lis Helles Olesen, Holstebro Museum.

Mandag den 6. november 2017 kl. 19:

Udgravningerne i Jelling og nyt fra oldtidens Vejle

Ved museumsinspektør Charlotte Lindblom, Vejlemuseerne.

Mandag den 4. december 2017 kl. 19:

Nyt fra Bornholms oldtid

Ved chefarkæolog Finn Ole Sonne Nielsen, Bornholms Museum.

Mandag den 22. januar 2018 kl. 19:

Hvad sker der, når vi slipper amatørarkæologerne løs?

Ved seniorforsker Anne Pedersen, Nationalmuseet.

Mandag den 5. februar 2018 kl. 19:

Metaldetektoren – Fandens værk eller arkæologens bedste ven?

Ved museumsinspektør Mogens Bo Henriksen, Odense Bys Museer.

Med udgangspunkt i de seneste ca. 30 års erfaring med brugen af metaldetektor gives der bud på, hvorledes denne kan benyttes som et væsentligt redskab for arkæologer og være et medie til at skabe et godt samarbejde mellem fag- og amatørarkæologer. Vi får eksempler på, hvorledes metaldetektorfundene har givet indsigt i hidtil dunkelt belyste problemstillinger – og har bidraget til den arkæologiske videnskab med helt nye kildegrupper og dermed ny viden. Foredragsholderen giver et indblik i praksis og erfaringer fra Odense Bys Museer, ligesom historikken i den danske danefælovgivning gennemgås. Og selvfølgelig praler han lidt med gode fund fra den fynske arbejdsmark.

Mandag den 5. marts 2018 kl. 19:

35 år med metaldetektoren. Resultater og metoder fra Sydvestjylland og Nordøstfyn

Ved museumsinspektør Claus Feveile, Sydvestjyske Museer.

Mandag den 19. marts 2018 kl. 19:

Amatørarkæologiske indsatser og resultater i Nordjylland

Ved museumsinspektør Torben Trier Christiansen, Moesgaard Museum.

Den samlede pris for de 9 foredrag er 800 kr. For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm er prisen 400 kr. Medlemskort skal vises.

Alle foredrag i denne serie holdes i mødesalen på Rønne Bibliotek på mandage fra kl. 19 - 21. Den samlede pris for de 9 foredrag er 800 kr. For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm samt medlemmer af Museumsforeningen er prisen 400 kr. Medlemskort skal vises. Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og hold 17-05. Samtidig indbetales beløbet på konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og hold 17-05. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget indbetalingen.

Adgang til enkeltforedrag koster 120 kr., som betales ved indgangen.

For medlemmer af Ældre Sagen Bornholm koster enkeltforedrag 60 kr. Medlemskort skal vises.

Operaens historie – Mozart og Rossini

Hold 17-06 (Mozart)

Hold 17-07 (Rossini)

Hold 17-08 (både Mozart og Rossini)

Igen i år holder cand.mag. Bjørn Steding-Jessen 2 foredragsserier med i alt 8 foredrag om opera.

Efteråret 2017: 4 lørdage med foredrag og operaforestilling på DVD:

Mozarts mesterlige musikdramatik - nu i 250 år

Er man interesseret i klassisk musik starter og slutter de fleste med Mozart. Det er det universelle udtryk med unikke melodier, de mange lag i musikken, den klare struktur og ikke mindst hans operaers utallige kombinationer af geniale musikalske indfald med almengyldige og eksistentielle forhold som er en del af forklaringen. Men der er mange andre. Det har nu hensat den operadyrkende verden i fryd, forundring og fascination i foreløbig 250 år nemlig lige siden uropførelsen af hans første opera *Apollo og Hyacinthus* i 1767. Der er også hele tiden noget nyt at lære om Mozarts operaer: dels fordi der bliver forsket i dem og dels gennem oplevelser af forskellige fortolkninger, indspilninger og opførelser som ofte kaster nyt lys over musikken.

Gennem 4 foredrag får du et indblik i hvordan vidunderbarnet Mozart udviklede sig til en moden mester der var i stand til at videreudvikle hele tre operatyper med meget forskellige traditioner for tekstfordeling, syngemåder, handlingskarakter og orkestrering. Mozart holder stadig positionen - dog sammen med Verdi - som verdens hyppigst spillede operakomponist og derfor har næsten alle hørt eller hørt om Mozarts kendteste operaer. Men de udgør kun ca. 25% af hele hans operaproduktion. Du får naturligvis også et indblik i hans herkomst, familieforhold med arv og miljø, opvækst, uddannelse, kunst, stræben og ikke mindst hans personlige og værkemæssige udvikling.

14/10 2017: **Mozarts tidlige operaer i fortiden, samtiden og fremtiden.** Mozart var sin egen værste konkurrent og hans 10 operaer komponeret før *Idomeneo* (1781) står i skyggen af de senere og ekstremt berømte værker, og derfor er de tidlige operaers stilling intrikat. Havde en anden komponist lavet blot én af dem, ville han givetvis være blevet verdensberømt for dette ene værk. Mozarts tidlige operaer er konventions- og traditionsbestemte, men de er fulde af geniale indfald og indenfor alle tre hovedgenrer: italiensk alvorsfuld opera seria, italiensk komisk opera buffa og tysk syngespil. Samtiden tog pænt imod dem, men centrale personer intrigerede mod Mozart så operaerne kun blev spillet i forbindelse med uropførelsen. Vi ser nærmere på *Apollo og Hyacinthus* (også dvd), *Bastien og Bastienne*, *Mitridate*, *Lucio Silla*, *Den Foregivne Gartnerpige*, *Kongen som Hyrde* og *Zaïde*.

28/10 2017: **Idomeneo** (1781) Hvad gør kongen når han, for at undgå druknedøden, lover havguden at ofre det første menneske han møder, og det viser sig at være hans egen søn? Kan man narre guden? Konsekvenserne for at ville snyde overmagten er alvorlige. Og hvad gør komponisten og librettisten når konventionerne dikterer at en tragedie ikke må have en tragisk slutning!? Mozart giver nogle spændende svar i et af sine største værker overhovedet som samtidig er hans fornemste alvorsfulde opera hvor der bl.a. er dobbeltkor med ekkovirkninger, stærke kontraster på flere planer og toneartssymbolik.

11/11 2017: **Bortførelsen fra Seraillet** (1782) Frisk, sprudlende, morsom og overrumplende i sin melodiske rigdom og dybde er det nærmest et musikalsk mirakel som fx Goethe også var dybt imponeret af. Det er et komisk syngespil og derfor kunne Mozart tillade sig - helt bogstaveligt - at indlægge 'hele den tyrkiske musik' for at skabe spektakulær lokalkolorit i enkelte optrin der kunne imødekomme det daværende publikums ønsker - en modedille! Historien rummer både indespærring, magtmisbrug, den store kærlighed, mod, groteske optrin, et bortførelsesforsøg og lidt religion med en i dag politisk ukorrekt omtale af muslimer.

25/11 2017: **Don Juan** på 5 måder (1787). 'Operaernes dronning' rummer et væld af udtryksformer og fortolkningsmuligheder. Det bliver man ikke mindst klar over ved at lytte til forskellige opførelser, udgaver og indspilninger af operaen. I mange tilfælde er forskellene slående og alle kan høre det, men kunstnerisk kan den ene opførelse være lige så god som den anden og det giver en vældig erkendelse og dermed oplevelse af musikkens potentiale og komponistens talent ved mødet med de mange muligheder. Og det er på den måde man finder sin yndlingsindspilning. Folkeuniversitetet giver her en mulighed at lytte sig ind på den musikpsykologiske forførelses mange facetter og Don Juan's potentielle ofre. Specielle mekanismer tillader at Mozart i denne perfekte komiske opera kan slippe af sted med at lade titelpersonen bukke under. Don Juan lever livet til det yderste. Han har ingen grænser, ingen hæmninger og tager ingen hensyn. Kærligheden, livet, døden - han vil opleve det hele. Hans historie handler om noget dybtliggende i alle mennesker, og netop derfor er Mozarts Don Juan en af de stærkeste fortællinger i operahistorien. Og ikke for ingenting var det Kierkegaards yndlingsopera.

Foråret 2018: 4 lørdage med foredrag og operaforestilling på DVD:

Gioachino Rossini

I 2018 er det 150 år siden Rossini døde. Denne begivenhed fik i 1868 alting til at gå i stå i Paris, og han fik en statsbegravelse. Og ikke uden grund. Ingen andre komponister kan måle sig med ham i succes, indtjening, popularitet, velstand – og vellevned! Der er i hans operaer en elegance, udtryksfuldhed og opfindsomhed som allerede da havde frydet millioner af mennesker og som også bemærkede musikkens sanselighed: den er ligeså smagfuld, smægtende og sprudlende som den eksklusive mad og vin han ifølge sin egen kogebogs opskrifter væltede sig i: trøfler, tournedos'er, gåselever, vagtler, poussiner, poularder, souffléer, sorbet, champagne, portvin og meget andet.

Rossini var det meste af tiden en charmetrold og humørbombe, men samtidig en dybt seriøs kunstner og ekvilibristisk nodevirtuos med en ekstrem arbejdssevne der var i stand til at komponere sine verdenssucceser hurtigere end kopisterne rent manuelt kunne nå at kopiere dem. Hans kompositions måde var i sammenligning med andre komponisters ret speciel og musikken besidder en enestående stemningsmæssig dualitet givet af den handlingmæssige sammenhæng.

27/1 2018: **Barbereren i Sevilla** (1816) Operahistoriens største fiasko blev hurtigt vendt til en varig verdenssucces og har nu kunnet fejre at have været på repertoire ubrudt i over 200 år. Det skyldes ikke mindst kombinationen af dens originale musik og finurlige skuespil. Men hvordan kunne Rossini komponere dette omfattende mesterværk på bare nogle få uger samtidig med at alle regler og konventioner for perfekt komisk opera er overholdt? Operaen har verdens berømteste ikke-eksisterende ouverture! Og bag den efterfølgende handling muntre facade er der social kritik med et truende tvangsægteskab som dog bliver afværget med list, bestikkelse og kærlighed af hhv. en Karl-Smart, en greve og en amourøs yndighed.

10/2 2018: *Semiramis* (1823) Som sit sidste værk i Italien - han flyttede til Paris i 1824 - komponerede Rossini denne meget store, virtuose, uhyre krævende, men i dag noget oversete alvorsfulde opera. Den er baseret på Voltaires tragedie om den babylonske dronning Semiramis som bl.a. ud fra identitetsproblemer ville gifte sig med sin egen søn. Men senere beder hun ham om at slå hende ihjel pga. hendes medvirken til mordet på hans far. Handlingen udspiller sig i det antikke Babylon - ca. det nuværende Irak - for over 3.000 år siden. Som en interessant udløber af tidens (1820'erne) skiftende operastil i årene efter Napoleonskrigene findes der to forskellige slutninger på operaen.

24/2 2018: *Rejsen til Reims* (1825) Halløj på badhotellet med klingende champagne! Og allerede den ironiske titel - man kommer ikke ud af stedet - giver den første antydning af en fantastisk, vittig og kongelig musikunderholdning som tager sit udgangspunkt i europæisk og specielt fransk samtidshistorie. Ud over sjove og til dels respektløse musikalske citater får man de mest elegante, virtuose og frydefulde skrivemåder for 'bel canto'-sang og orkester som overgår alt hvad Rossini har lavet indenfor komisk opera. Operaen har en meget speciel handlingskarakter, opbygning, stil og syngemåder. Rossini brændte det eneste partitur efter bare 3 opførelser. Og hvordan kan man så opføre operaen i dag?

17/3 2018: *Wilhelm Tell* (1829) I kombinationen af kvalitet og kvantitet er det Rossinis største værk. Den schweiziske frihedskamp fra 1200-tallet er via Schillers intensivering af dramaet og ikke mindst Rossinis musikalske beskrivelser blevet til et storværk der hensatte datidens publikum i ekstase og benovelse. Blandt mange spektakulære optrin skal titelpersonen med en pil skyde et æble af sin søns hoved. Tidens andre - og også senere - operakomponister har brugt værket som en lærebog over alt hvad der overhovedet kunne lade sig gøre i en opera.

Bjørn Steding-Jessen er cand. mag. i musikvidenskab og -formidling med speciale i opera og operakomponister. Han har undervist ved Bornholms Folkeuniversitet siden 2009. Foredragene rummer en gennemgang af de enkelte operaer med tilhørende musikeksempler fra nogle af de bedste indspilninger, foruden musikeksempler på klaver, ligesom der perspektiveres til både musik- og samtidshistorie.

Opera-foredragene finder sted i mødesalen på Rønne Bibliotek, Pingels Alle 1, 3700 Rønne. Selve foredragene varer fra kl. 13.00 – 15.30. For de, der har lyst, er der efter foredraget mulighed for at se en DVD-optagelse af operaen på bibliotekets filmlærred fra kl. 15.45 – ca. 18, og til denne del er man velkommen til at medbringe kaffekurv.

Hold 17-06: Prisen for Mozart-serien er 450 kr. For medlemmer af Ældre Sagen er prisen 225 kr.
Hold 17-07: Prisen for Rossini-serien er 450 kr. For medlemmer af Ældre Sagen er prisen 225 kr.
Hold 17-08: Prisen for begge serier er ved samlet bestilling 800 kr. For Ældre Sagen 400 kr.

Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og nummeret på det ønskede hold. Samtidig indbetales beløbet på konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og nummeret på det ønskede hold. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget indbetalingen.

Adgang til enkeltforedrag koster 150 kr., som betales ved indgangen. Halv pris for medlemmer af Ældre Sagen.

Stresshåndtering og forebyggelse – mere robusthed og mindre stress

Hold 17-09

Bornholms Folkeuniversitet arrangerer dette weekendkursus med BA Anette Hvidtfeldt, som i flere år har undervist i emnet på andre afdelinger af Folkeuniversitetet.

Stress er vor tids folkesygdom. Der er kommet fornyet fokus på at flere og flere mennesker lider af stress. Spørgsmålet er dog om der reelt er sket en holdningsændring i samfundets og arbejdsmarkedets syn på begrebet stress, eller om **vi tror** at stress ikke længere er et tabu-emne? Det er i hvert fald bemærkelsesværdigt at antallet af stressramte de sidste 3 – 4 år **ikke** er faldet - snarere tværtimod. Virkeligheden er måske at mange virksomheder i stedet de senere år har accepteret stress som et arbejdsvilkår og derfor lægger mange ressourcer i behandling af deres stressramte medarbejdere – i stedet for at forebygge? Samtidig viser stadig flere undersøgelser en tydelig sammenhæng mellem stress, trivsel og medarbejders effektivitet og performance. Der er med andre ord milliarder gemt på vores arbejdspladser ved at sætte fokus på at man kan hente ressourcerne internt, ved at sætte stressforebyggelse og trivsel på dagsordenen i stedet for at bruge ressourcerne når stressen først har invalideret vores kollega.

Stress er et symptom på at du er overbelastet - at der er ubalance mellem dine ressourcer og de krav, som enten omgivelserne stiller til dig eller som du stiller til dig selv (fx på arbejdet, i familien - eller i uddannelsessystemet). Når vi **oplever** at omverdenens krav og forventninger overstiger vores ressourcer og de muligheder, vi synes vi har til rådighed for at leve op til disse krav, er vi overordnet i risiko for kort eller langvarig stress.

Dette kursus vil derfor fokusere på, hvordan vi styrker vores robusthed overfor stress, således at vi kan reducere det ydre pres som kan forårsage stress. Vi skal også forholde os til det faktum at over 50% af al stress bunder i måden vi tænker på, forholder os på og bekymrer os om vores tilværelse og personlige situation på.

Kurset afvikles som en kombination mellem teoretiske oplæg, der bygger på den nyeste forskning i stress, øvelser samt konkrete råd og værktøjer, med fokus på forebyggelse af stress som middel til at skabe balance og trivsel. Derudover vil der være en introduktion til mental træning, som Center for Stress ved Bispebjerg Hospital i december 2012 har dokumenteret har ligeså stor effekt i behandling og forebyggelse af stress som samtalebehandling.

Kurset afholdes på Rønne Bibliotek lørdag den 30. september og søndag den 1. oktober, begge dage fra kl. 9 – 16. Prisen er 1.500 kr. pr. deltager. Der er plads til 15 deltagere, og kurset gennemføres under forudsætning af mindst 7 tilmeldinger. Sidste frist for tilmelding er fredag den 15. september.

Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og hold 17-09. Samtidig indbetales beløbet på konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og hold 17-09. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget betalingen.

I efteråret 2017 udbyder Folkeuniversitetet et kursusforløb i coaching, som går over 3 moduler. Hvert modul varer en lørdag og søndag fra kl. 9-16. Det er muligt at vælge det første modul alene, eller man kan vælge de 2 første moduler alene. Der er samlerabat til dem der vælger alle 3 moduler.

Underviser er BA Anette Hvidtfeldt, som i flere år har undervist i coaching på flere af Folkeuniversitetets afdelinger. Kurset er for dig, der vil have de coachende værktøjer ind under huden og bruge dem konkret i din hverdag. Alle der i dagligdagen har til opgave at lede, undervise, motivere eller udvikle medarbejdere/mennesker kan med fordel deltage.

Coaching er en effektiv metode til at skabe motivation, læring og ejerskab på arbejdspladser, i organisationer, institutioner m.v. Med afsæt i en tilgang til coaching baseret på positiv psykologi præsenteres grundlæggende teorier og metoder samt systemiske og anerkendende teknikker, der udvikler dine coachingfærdigheder. Dagene forløber som en vekselvirkning mellem oplæg, refleksion og konkrete øvelser, der demonstrerer coaching i teori og praksis.

Ved brug af coachende samtaler og en coachende tilgang, vil du opleve at dine kollegaer, medarbejdere, elever m.fl. bliver mere selvledende, forandringsparate, motiverede og engagerede. Gennem coaching vil de blive i stand til at forbedre deres præstationer og anvende deres færdigheder, evner og ressourcer mere optimalt.

Dét, du lærer her, skal gøre en forskel. Det sker når teorien bliver til praksisnær virkelighed. Metoder og værktøjer virker og bliver effektive, når de bliver til mere end blot ord. Derfor vil du opleve teoretiske indlæg, kombineret med praktisk træning, som giver dig indsigt i coachings muligheder, styrker/begrænsninger i coachrollen, samt en klar forståelse af, hvornår og hvordan coaching kan bruges på en kompetent, professionel og etisk forsvarlig måde.

Modul 1 afholdes lørdag-søndag den 28. og 29. oktober med flg. indhold:

- Hvad er coaching ? Og hvad forskellen på coaching og andre ledelsesværktøjer?
- Betydningen af vores forskelligartede måde at opfatte verdenen på.
- Coachings filosofi, teori og grundlæggende arbejdsprincipper
- Konkrete færdigheder til at coache
- Coachingroller
- Spørgeteknikker
- Coaching strukturen
- Værdier og visioner
- Coaching-kompetencer
- Feed-back

Modul 2 afholdes lørdag-søndag den 11. og 12. november. Fortsættelsen giver en dybere indsigt i elementerne i coaching med fokus på at deltagerne bliver i stand til at omsætte teori til praksisnær handling. På dette modul vil vi arbejde med overbevisninger, begrænsende tanker samt u hensigtsmæssige mønstre og se på hvilken betydning det har at få identificeret disse, før man kan begynde at ændre dem. Vi vil tillige udarbejde en handlingsplan for vores egne langsigtede mål/drømme, kigge på motivationen for at nå disse samt sætte fokus på hvad der er ”rigtige” spørgsmål i coaching-sammenhæng. Vi fortsætter den intensive praktiske træning fra det

foregående modul. Medbring igen gode emner fra din egen virkelighed, som kan være genstand for den gensidige coaching. Medbring tillige også materialet fra modul 1. Yderligere relevant materiale vil blive tilsendt inden starten på modul 2.

På modul 2 får du:

- Forståelse for hvordan coaching fremmer bevidstheden, dermed styrker beslutningen og leder til de ønskede forandringer.
- Viden, indsigt og forståelse for hvilken betydning det har at kunne motivere sine kollegaer, medarbejdere, elever, patienter m.m., samt hvordan.
- En udfordring ved at skulle se på dine egne mere ukendte adfærdsmønstre, som samtidig for omverdenen ofte er meget åbenlys.
- Oprigtig forståelse for hvilket uudnyttet potentiale og ressourcer der ligger i at kunne bruge forskelligheder i en coachende tilgang.
- Indsigt i hvilken betydning det har for dine omgivelser, hvordan **dit** billede af og **din** tilgang til dem er.
- Udarbejdet dit personlige 10-års mål, samt planlagt delmålene og vejen dertil.

Modul 3 afholdes lørdag-søndag den 25. og 26. november. Modul 3 er et intensivt forsættelseskursus, som bygger på den viden og erfaring med forskellige coachingredskaber, som du har fået på modul 1 og 2. Coaching handler om at udvikle en kultur, hvor ledere og medarbejdere i fællesskab og individuelt fremmer en løsningsorienteret og fremadrettet vinderkultur og mindsker en problemorienteret og reaktiv "find fem fejl"-mentalitet.

Med udgangspunkt i det, der fungerer i organisationen, på arbejdspladsen, samt at ledere og medarbejdere i fællesskab indeholder nøglen til at skabe positiv udvikling, handler det om at undersøge, hvad der fungerer bedst og systematisk arbejde med at sprede "best practice". Derudover at udvikle ambitiøse og realistiske forventninger til fremtiden og iværksætte handlinger, der sikrer, at forventninger bliver til virkelighed. Coaching skaber på den måde en effektiv og resultatorienteret læring med ægte engagement. På kurset vil der blive endnu mere fokus på træningsdelen, således at du får teknikkerne og tilgangen mere ind under huden.

Temaer som vi vil arbejde dybere med er bl.a. værdier og overbevisninger, som er nogle af de kraftigste værktøjer til at fremme motivationen.

Pris og tilmelding

Kurset foregår på Rønne Bibliotek, og der er plads til 15 deltagere på hvert modul. Prisen for hvert modul er 1.500 kr. Kurset gennemføres ved mindst 7 tilmeldinger. Ved tilmelding til alle 3 moduler er den samlede pris 4.000 kr.

Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og hold 17-10. Sidste frist for tilmelding er fredag den 13. oktober. Samtidig med tilmeldingen indbetales beløbet på konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og hold 17-10. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget indbetalingen.

Skriv dine erindringer

Hold 17-11

I samarbejde med AOF laver Folkeuniversitetet og Bornholms Biblioteker et skrivekursus for dig, som har lyst til at fortælle andre om dine oplevelser og erfaringer. Måske har du haft et langt arbejdsliv på en af øens større industrivirksomheder, eller måske har dine børn og børnebørn bedt dig om at fortælle om gamle dage. Vi hjælper dig med at få styr på din egen historie, så den kan komme på tryk.

Journalist og forfatter Brian Christensen har et indgående kendskab til at skrive om andre menneskers oplevelser. Han fortæller om hvordan man får fat på den gode historie og gør den vedkommende for andre. Biblioteket fortæller om de kilder og andre hjælpemidler, som er til rådighed på Ø-arkivet – bl.a. alle de gamle lokale aviser – og hvad de kan bruges til. Desuden skal vi se på andre ”almindelige mennesker” som har skrevet deres erindringer. En konsulent fra AOF er til rådighed med et IT-program, som kan omsætte tale til tekst, så du slipper for besvær med at stave på en computer. Du får lejlighed til at skrive selv – sammen med en lærer, der kun blander sig hvis du beder om det. Og endelig får vi besøg af en lærer fra Forfatterskolen, som fortæller om hvad andre har fået ud af at skrive deres erindringer. Det hele foregår på 10 formiddage om torsdagen i januar, februar og marts 2018.

Der er gratis adgang til en introduktion torsdag den 23. november kl. 10, hvor vi fortæller mere om skriveværkstedet og de tilknyttede foredrag.

Kurset starter den 11. januar og fortsætter til den 22. marts, kun afbrudt af en pause i uge 7. Prisen er 700 kr. for hele kurset. For medlemmer af Ældre Sagen er prisen 350 kr. Medlemskort skal vises. Tilmelding sker ved at sende en mail til Jon.Madsen@brk.dk med angivelse af dit navn og hold 17-11. Samtidig indbetales beløbet til konto nr. 6958 000 848 0036 med angivelse af dit navn og hold 17-11. Tilmeldingen er først gyldig når Folkeuniversitetet har modtaget indbetalingen.

Adgang til enkeltforedrag koster 120 kr., som betales ved indgangen. Halv pris for medlemmer af Ældre Sagen.

Enkeltstående foredrag

Tirsdag den 3. oktober 2017 kl. 17.30:

Folkets forår 1848

Ved forfatter og journalist Steen Ole Hedelund Jørgensen, Århus

Sted: AOF, Snorrebakken 58, 3700 Rønne

Pris: 50 kr. for alle.

Foredraget tilbydes i samarbejde med AOF.

Årene omkring 1848 blev urolige i det meste af Europa. Borgerne rejste sig mod enevælden, og opstandene førte i mange europæiske lande til folkestyre. I Danmark kulminerede det i marts 1848, hvor enevælden afløstes af en demokratisk forfatning. Det udløste borgerkrig i Danmark i 3 år, men også den første frie grundlov. Foredragsholderen har for nylig udgivet bogen ”Åbent brev til Grundtvig”, der handler om demokratiets filosofiske baggrund, fødsel, vækst og aktuelle status.

Lørdag den 4. november 2017 kl. 14:

Kirkebogen alene i verden? Om slægtsforskning mellem 1801 og 1834

Ved genealog Erik Kann, Virum

Sted: Ø-arkivet, Pingels Alle 1, 3700 Rønne

Medarrangør: Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening

Mange har prøvet det: Anne Hansdatter født år 1800, registreret helt normalt i folketællingen 1801 – men hvor bliver hun så af? De er 33 år til næste folketælling, og det hele synes lige pludselig bare meget vanskeligere! Gennem en masse praktiske eksempler viser Erik Kann hvilke andre kilder man kan ty til og hvilke metoder man kan anvende til at udfylde 33 års tomrum i slægtsforskning.

Mandag den 13. november 2017 kl. 19:

Flygtningesituationen i historisk perspektiv

Ved museumsinspektør John V. Jensen, Vardemuseerne, og forskningsleder Mogens Rostgaard Nissen, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Flensburg.

Sted: Rønne Bibliotek, Pingels Alle 1, 3700 Rønne

Pris: 100 kr. Halv pris for studerende samt medlemmer af Ældre Sagen. Studiekort/medlemskort skal vises. Gratis entre for Bornholms Flygtningevenner.

Medarrangør: AOF Bornholm.

Flygtningedebatten er blandt nutidens hedeste politiske emner. Går vi lidt tilbage i historien er den aktuelle situation dog langt fra enestående. For lidt over 70 år siden ankom f.eks. på få uger 240.000 civile tyskere som flygtninge til Danmark i forbindelse med Tysklands sammenbrud. Opgaven med registrering, indkvartering og forplejning af disse mennesker blev varetaget af Dansk Røde Kors. De tyske flygtninge udgjorde i 1945 ca. 5% af befolkningstallet i Danmark. Evakueringen omfattede fortrinsvis kvinder, gamle og børn fra Østpreussen. Fra slutningen af 1944 blev de

interneret i flere hundrede lejre over hele landet, hvoraf de største var Flygtningelejren i Oksbøl (åbnet februar 1945) og Kløvermarken på Amager (åbnet november 1945). Den 15 februar 1949 rejste de sidste tyske flygtninge hjem til Tyskland.

1950 udsendte Flygtningeadministrationen en redegørelse om forløbet. I denne beretning kunne man læse, at de direkte udgifter ved at have de tyske flygtninge i Danmark var på 428 millioner kroner.

Onsdag den 6. december 2017 kl. 19:

Country-musikken og nederlagets manual

Ved BA, musiker Stig Nielsen, Samsø.

Sted: Rønne Bibliotek, Pingels Alle 1, 3700 Rønne.

Pris: 50 kr. for alle.

Country-genren er en af grundpillerne i den amerikanske musik. Tragedien er et vigtigt element i det livssyn som viser sig i country-musikkens poetiske, kulturelle og sociale kerne. Det har en historisk parallel i den amerikanske borgerkrig, depressionen i 1930'erne og nationale traumer. Kunstnere som Hank Williams, Johnny Cash og Merle Haggard har været tæt på de centrale temaer som ensomhed, fattigdom, fællesskab, frihed, afmagt, forbrydelser og håbet om kærlighed og tro. Vi skal se på hvordan country-musikken stemmer overens med den overordnede amerikanske selvforståelse "The American Dream" – og så skal vi høre noget god musik undervejs.

Torsdag den 7. december 2017 kl. 19:

Western-helten – en skarptskydende, selvopofrende engel

Ved BA Stig Nielsen, Samsø.

Sted: Rønne Bibliotek, Pingels Alle 1, 3700 Rønne.

Pris: 50 kr. for alle.

Western-helten er den betydeligste arketype i Amerikas mytologiske selvfortælling. Han har et etisk kodeks i et lovløst grænseland, hvor han baner vejen for lov og civilisation. Han er nødsaget til at gøre det på lovløshedens selvtægts-præmisser og får blod på hænderne. Når lov og orden er etableret bliver han udstødt til nye grænser. Derfor er western-helten grundlæggende en tragisk figur, og vi skal se nærmere på de historiske og litterære rødder. Der er en sammenhæng med fortællingen om USA's tilblivelse og den evige udvidelse mod vest, og Hollywood har bearbejdet vores bevidsthed med film, som i højere grad skildrer deres egen samtid end den historiske periode hvor handlingen foregik. Måske kan vi stadig få øje på silhouetten af den ensomme helt, der rider mod solnedgangen. Der bliver vist relevante filmklip undervejs.

Fredag den 8. december 2017 kl. 16:

Julefrokost med Bob Dylan – sange til tid og evighed

Ved BA, musiker Stig Nielsen, Samsø.

Sted: AOF, Snorrebakken 58, 3700 Rønne.

Pris: 225 kr. for alle.

Den amerikanske sangskriver, sanger, musiker, digter, multikunstner og Nobelprismodtager Bob Dylan er en af verdens største og mest betydningsfulde nulevende kunstnere – men hvad er det egentlig han synger om? Hvad er det for et gammelt eller moderne Amerika, som sangene giver stemme? Vi zoomer ind på teksterne og lytter til en mængde sange fra Dylans lange karriere – tradition, fremmedgørelse, politik og religion: The times they are a-changing, men alligevel er der noget uforanderligt på spil i sangene – noget vi kunne kalde evigheden. Foredraget ledsages af masser af musik og en amerikansk julefrokost.

Lørdag den 20. januar 2018 kl. 14:

Kunstforståelse – at se på kunst

Ved mag.art. Birgitte Zacho, København.

Sted: Rønne Bibliotek, Pingels Alle 1, 3700 Rønne.

Medarrangør: Bornholms Kunstforening

Pris 120 kr. Halv pris for medlemmer af Ældre Sagen Bornholm. Medlemskort skal vises.

Gratis adgang for medlemmer af Bornholms Kunstforening.

Lørdag den 17. februar 2018 kl. 14:

Et liv i fattigdom – Danmarks socialhistorie

Ved magister Mette Gundel, Køge.

Sted: Ø-arkivet, Pingels Alle 1, 3700 Rønne

Medarrangør: Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening